

žlahтни „hrastiči“ gledé nas in to je tudi naša misel in želja. Če bo božja volja bo tudi gotova resnica, da se mi trnje odberemo od velikih nemčurskih hrastičev. Zakaj oni visoko rastejo, mi smo pa nizka trnina, ki obrodi v časi kisló grozdje, da ga v jeseni pastirci zobljejo. Nas vendar še nemškutarji niso mogli pozobati, ali morebiti bi še vse eno radi segli kedaj po tem grozdju, toda prepozno bo. Kaj pa da to pomeni, to vam bomo prihodnjíc še poročali.

Iz Samošan pri Ptujju. (Siva ajdina.) Velikokrat se kaka reč po časnikih hvali in priporočuje črez mero, posebno po nemških. Ali da bi bila v resnici katera reč takega priporočila vredna, kakor siva ajdina (poligonium argenteum), tega se še nisem prepričal. Ko sem pred nekaterimi leti neko priporočilo bral o tej ajdini, kupil sem si je pol vagana, posejal na strnišče in dala mi je šestnajstero seme. Tako sem se še naslednja leta prepričal, kakor tudi več drugih posestnikov, da ta ajdina vrne vselej desetero do petnajstero seme. Priporočujem vam toraj, dragi kmetovalci! sejanje te ajdine, ne na mojo korist, nego na korist in blagor kmetijstva. — Poskusite in hvaležni bote Bogu, kedar bote se resnice prepričali. Ta ajdina je namreč veliko lepša in težja, da več lepše in boljše moke, kakor pa navadna. Ima tudi to prednost, da raste bolj naglo, da več slame, katero živina rada jé. — Nekaterim bi še zamogel jaz s semenom ustreči, ako se v kratkem oglasijo. Stari vagan ali 60 litrov prodavam po 4 goldinarje. Lovrenc Bratuša.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vsake reči je na zadnje konec in torej tudi razprav v drž. zboru o državnem proračunu. Celi mesec se je vlekla in 324 govorov je bilo, vmes je bilo pač nekaj dobrih, še več pa praznih. Izmed slov. poslancev še omenimo, da je g. dr. Ferjančič kaj dobro govoril o e. kr. sodnijah, kakor jih imamo še sedaj po Štajarskem, Koroškem in nekaj še tudi po Kranjskem. Skorej na vseh se še dobé uradniki, ki ne znajo ali pa nečejo govoriti slovenski, da-si imajo skoraj samo s slov. ljudstvom opravka. Minister baron Pražak je obljubil, da bo v tej reči storil, kar se bode dalo, da postane s časom bolje. — Drž. zbor ima sedaj počitnice tje do jeseni ter dovrši tudi gosposka hiša v tem tje dnu svoja posvetovanja. — Nemški šulverein je imel v ponedeljek svoj občni zbor na Dunaju, hvali se, da ga ljudstvo rado podpira ter hodi v njihove šole veliko otrok — nemških se vé, da ne, ampak českih in slovenskih. — V Gostinje na Solnograškem pride tudi letos nemški cesar ter ga obišče v drugi polovici meseca julija naš svitli cesar v

onem kopališču. — Podružnica sv. Cirila in Metoda v Celovcu napreduje, istotako v Beljaku, a več jih še ni doslej na Koroškem. — Na mostu, ki pelje iz Vidma na Kranjsko, plačuje se od vprežne živine po 34 kr. mitnine. To je sila veliko, in bi se gotovo lahko za nekaj odjenjalo. — Po Kranjskem so se ženske jele povračati na staro lepo oblačilo ter se je o binokostnih praznikih videlo sila veliko peč ali velikih belih robcev za na glavo. Tako je prav, našim ženskam ni treba nositi se po gosposki v dragih a nič kaj lepih oblačilih. — Gorica dobi državno policijo in sicer za prvo 12 mož, ter bode mestu za nje šteti na leto 2500 glđ. Dokler je bila v rokah mesta, ni veljala veliko, za to jo je vzela država v svoje roke. — Grofu Hohenlohu napravi bojda neko društvo (v službi irredente?) bakljado, ker je govoril v drž. zboru v smislu tamošnjih lahončičev. No nemnosti izgaja se veliko po svetu. — Na zboru pekovskih pomočnikov v Trstu je bilo kacih 400 mož in so sklenili obrniti se do ministerstva, naj jim pomore do zadruge, katere jim mestni zastop ne dovoljuje. Čudno je to, da sme zastop braniti, kar zapoveduje postava. — Postaja na hrpeljski železnici dobođe vendar le tudi slovenski napis ali pa — nobenega, ako bode mestni zastop zoper tega. — Sredi meseca junija bodo po Hrvaškem volitve za „sabor“ ali dež. zbor. Vse stranke, ki so zoper sedanjo hrvaško ali boljše madjarsko vlado, volijo sedaj skup ena za drugo ali pa dobodo tako večino v saboru, to še ni gotovo, kajti vlada ima moč v rokah in kakor jo poznamo, bode je rabila na silo. — V Požunu zopet prede judom. Bila se je po mestu raznesla novica, da je jud Jelinek hotel zaklati svojo deklo v kleti in na mah je kršč. prebivalstvo bilo na nogah, da seže po judu, toda vojaki so ga še rešili. Sedaj se je nemir že nekaj polegel.

Vnanje države. Bolgarsko vprašanje še tiči vedno v starem blatu. Tudi Turčija ga ni premaknila, da-si je na vse vlade pisala, naj bi predložile troje taci mož, izmed katerih bi utegnulo sobranje izvoliti kneza. Vlade jih doslej niso predložile in zato se še tudi sobranje ni sklicalo. O nemirih pa se sedaj ne sliši veliko. — Zoper sultana je bila velika zarota, hoteli so ga odpraviti ter koga izmed prejšnje sultanove rodbine spraviti na prestolje. Po naključju pa so prišli zaroti na sled in več velikih glav so pozaprli, druge pa poslali na božji pot v Meko. — Srbska skupščina snide se v Nišu meseca avgusta in minister Garašanin zato ne more iti na odpust, ker ima storiti potrebne priprave za njo. — Črnogorski knez je z vsó svojo rodbino na Dunaju. — Rusija spravlja sila veliko vojaštva v Besaribijo — na bolgarsko mejo. Če prekrizaš „sila“, bode pa menda najhitreje resnica. — Nemški drž.

zbor ni dovolil Bismarku, da dene alzacijskega poslanca, dr. Grada, v preiskavo. Očita se mu, da ščuje svoje volilce zoper Nemčijo. To je bilo moški od zbora. — V veliki vojvodini Hasenski povrnó se v kratkem tudi kat. cerkvi prejšnje pravice. — Belgija trpi silo po svojih delalcih ali tudi ti jo trpé pri svojih tovarnah, le-te jim ne dajo toliko zaslužka, da bi jim bilo mogoče živeti. V tem boóe treba, da seóe vlada vmes, ter omogoči delalcem življenje. — V Parizu je zgorelo veliko gledišče. Sila veliko ljudi je prišlo ob življenje ali vsaj ob zdrave ude. Gotovo število se še ni razglasilo. — Novo francosko ministerstvo je sedaj na nogah. V njem ni generala Boulangerja in se boóe težko delj časa držalo na vrhu. — Po Italiji se sliši čedaljo več glasov za sv. Očeta. Ljudje so jeli čutiti, da se jim je doslej velika krivica godila, da pa za to po Italiji ni nikjer bolje postalo. V Florenciji so toraj posvetili novo nadškofovo cerkev, v pričo sta bila kralj in kraljica. — Z ekspedicijo v Masavo nima Italija nič kaj sreče in dela jim v ministerstvu velike pregla-vice, kajti ona žre veliko denarja, ni jih pa od nikod vzeti. — Na otoku Kreta vrača se zopet mir med prebivalstvo ter se trudi turška vlada odpraviti, kar je bilo nemira krivo. Posebno veliko vere pa nimamo v to vest.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Vid pri Ptuju.

(Odlomek iz krajne zgodovine. Spisal M. Slekovec.)
(Konec.)

Na den sv. Marka l. 1617. je potem cesar Ferdinand II. župnijo sv. Vida, kot vrhovni njeni patron izročil omenjenim minoritom, trduo se nadjajoč, da bo ovo izročitev tudi papež odobril. In da bi si zamogel red in samostan tudi papeževo potrjenje izprositi, dal jim je cesar Ferdinand II. dne 28. julija 1621 v ta namen posebno diplomu.

Vsled prošnje gvardijana je potem dne 6. avgusta 1623 tudi papež Urban VIII. inkorporacijo župnije sv. Vida s samostanom minoritov v Gradcu potrdil in določil, da ima samostan ondi vikarijo ustanoviti in vikarju iz župnijskih dohodkov odkazati „redditum annum quinquaginta ducatorum similem, cum pede altaris et aliis emolumentis ac juribus parochialibus in certis, quae dicto vicario remanere debeant“.

Tako je fara sv. Vida prišla z vsemi dohodki in pravicami, pa tudi z dolžnostmi k minoritom v Gradcu, ki jo še dandanes oskrbujejo. A v vseh ovih listinah penzija, katero je do tačas hočki župnik od sv. Vida dobival, ni omenjena in ravno to je dalo povod dolgo- trajnim tožbam. Jurij Pileator si je pri po-

godbi z minoriti bil tisto izgovoril in jo je kot hočki župnik tudi tirjal. Ker mu je pa minoriti niso hoteli dati, češ, da v cesarjevem pismu o njej ni govora, pritožil se je pri oglejskem očaku. Ta je stvar dal po višjem diakonu preiskati in je tega tudi pooblastil, jo razsoditi. V imenu oglejskega očaka bili ste stranki l. 1630. poklicani v Laški trg, da bi se stvar ondi poravnala. Ker pa minoriti niso hoteli tje priti, bili so pri obravnavi dne 20. oktobra 1638 od višjega diakona Michaela Wollich-a „in contumaciam“ obsojeni, da so dolžni penzijo plačevati in Pileatorju vse stroške, ki so mu vsled tožbe bili narastli, povrniti. Ker so se pri vsem tem še vendarle branili, obrnil se je višji diakon do deželne vlade za vojaško pomoč, katera mu je bila tudi dovoljena. Toda sedaj so se minoriti obrnili do papeževega nuncija Cirijaka, ki je izvršitev obsodbe ustavil in dne 5. marca 1633 Pileatorju in višjemu diakonu celo z izobčenjem zagrozil, ako bi se predrznila v tej stvari proti minoritom kaj dalje postopati.

Ker se toraj s tožbo ni dalo ničesar doseči, skušal je Pileator k omenjeni penziji priti po dogovoru, kajti tega minoriti niso mogli utajiti, vsaj Pileatorju nasproti ne, da bi pri prvotni pogodbi o njej ne bilo govora. Sprvega konvent, ki je vsled večletnih tožeb imel itak že precej stroškov, o dogovoru ni hotel ničesar slišati, a da bi mir imel, je slednjič vendarle v pogodbo privolil. Pileator je tirjal kot odškodnino za vsikdar 2000 gold., pa ta svota zdela se je minoritom previsoka. Konečno so se pogodili, da je hočka župnija dobila enkrat za vselej 1250 gld., katero svoto je Pileator tudi vzdignil in do slednjega krajcarja porabil. Umevno je toraj, da poznejši hočki nadžupniki, ki so v tej zadevi zopet pravde začeli, niso ničesar dosegli. Tako se je godilo l. 1710. nadžupniku Ludviku Valerijanu Reffingerju Purgberskemu, l. 1764. pa Jožefu Gutsmandl-nu; slednjega je vlada dne 19. decembra 1764. zaradi tega precej ostro zavrnila.

Omenjeni Pileator, ki je za zgodovino župnije sv. Vida zanimiva oseba, — končal je neslavno. Oktobra 1630 so mu vzeli mariborsko župnijo, čez tri leta pa še hočko in on, ki je svoje dni tri mastne župnije ob eni vlasti imel umrl je v spomladi l. 1637. zadolžen — brez župnije. Slednji čas je na duhu zelo bil oslabele; — l. 1634. ni znal več ne „formam absoluteionis“ — ne „verba consecrationis super calicem“.

Smešnica 22. Zdravnik: „Vam bo treba korenine zoba streti ali bojim se, da mi ne zdržite. Ali Vam je prav, če Vam dam nar-koze?“

Bolnik: „Kaj pa je to?“